

ՕՐԻՆԱԿԵԼԻ ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

<<ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱԿՐԹԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ>> ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

I. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

1. Սույն կանոնադրությունն ընդունվում է 1996 թվականի մայիսի 29-ին ընդունված «Երեխայի իրավունքների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի, 2009 թվականի հուլիսի 10-ին ընդունված «Հանրակրթության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի հոդված 10-ի, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2002 թվականի հուլիսի 25-ի թիվ 1392-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ուսումնական հաստատություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (այսուհետ՝ հաստատություն) օրինակելի կանոնադրության 108-115 կետերի դրույթների համաձայն:
2. Հայաստանի Հանրապետության յուրաքանչյուր հաստատության սովորողների ընդհանուր ժողովը իրավասու է սույն կանոնադրության հիման վրա ստեղծել հաստատության աշակերտական խորհուրդ և ընդունել իր կանոնադրությունը՝ դրան համապատասխան իրականացնելով սովորողների ինքնավարություն:
3. Աշակերտական խորհուրդը ստեղծվում է ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան հաստատության գործունեության կազմակերպմանը նպաստելու, անմիջականորեն իրենց վերաբերող հարցերի մասին սովորողների կարծիքի ազատ արտահայտումն ապահովելու և սովորողների իրավունքների ու պարտականությունների վերաբերյալ հաստատության կանոնադրության դրույթների պահպանումը վերահսկելու նպատակով:
4. Աշակերտական խորհուրդը սովորողների ինքնավարության և ինքնակառավարման լիազորություններով օժտված ներկայացուցչական մարմին է, որի գործունեության հիմնական սկզբունքներն են՝ կամավորությունը, սովորողների իրավահավասարությունը, կառավարման կոլեգիալությունը և հրապարակայնությունը:

5. Սովորողները կարող են ըստ իրենց նախասիրությունների ստեղծել նաև ակումբներ, միավորումներ, որոնք նույնպես հանդիսանում են սովորողների ինքնավարության զարգացմանը նպաստող օղակներ և գործում են սույն կանոնադրության 4-րդ կետում շարադրված սկզբունքների համաձայն:

6. Աշակերտական խորհուրդը իր գործունեության ընթացքում ղեկավարվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ՝ հաստատության և իր կանոնադրություններով:

7. Աշակերտական խորհուրդը կարող է ունենալ իր անվամբ ձևաթղթեր, խորհրդանիշ և անհատականացման այլ միջոցներ, որոնց վրա աշակերտական խորհրդի հայերեն անվանումը պարտադիր է:

8. Աշակերտական խորհուրդը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով կարող է համագործակցել Հայաստանի և օտարերկրյա կրթական հաստատությունների սովորողների ինքնավարության մարմինների ու կազմակերպությունների հետ:

II. ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

9. Սովորողների ինքնավարության հիմնական խնդիրներն են՝

- 1) համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված անձի ձևավորմանը նպաստելը.
- 2) ժողովրդի հոգևոր և մտավոր ներուժի ամրապնդմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների պահպանմանն ու զարգացմանը նպաստելը.
- 3) հաստատությունում ժողովրդավարության, սովորողների ինքնակազմակերպման և ինքնակառավարման կարողությունների զարգացմանը նպաստելը.
- 4) սովորողների ինքնադրսևորման, կարծիքի ազատ արտահայտման համար բարենպաստ պայմանների ստեղծմանը օժանդակելը.
- 5) սովորողների իրավունքների և պարտականությունների լիարժեք գիտակցմանն ու իրացմանը օժանդակելը.
- 6) հաստատության սովորողների իրավունքների և ազատությունների պաշտպանությունը.

- 7) սովորողների առողջության, կյանքի անվտանգության, սոցիալական ապահովության ուղղությամբ իրականացվող միջոցառումներին աջակցելը և սովորողների նախաձեռնությունների ապահովմանը օժանդակելը.
- 8) հաստատությունում սովորողների կրթության և ինքնակրթության, նրանց համակողմանի զարգացմանն ուղղված ծրագրերի իրականացմանն օժանդակելը.
- 9) երիտասարդ սերնդի, նրա պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորմանը, քաղաքացիական հասարակության կայացմանը և զարգացմանը, իրավական, ժողովրդավարական պետության կառուցմանը օժանդակելը:

III. ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱՐՄԻՆԸ

(ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ)

10. Հաստատության սովորողների ինքնավարության բարձրագույն մարմինը հաստատության 6-12-րդ (հիմնական դպրոցի համար՝ 6-9-րդ, ավագ դպրոցի համար՝ 10-12-րդ) դասարանների սովորողների ընդհանուր ժողովն է: Հաստատությունում աշակերտական խորհրդի կանոնադրությամբ նախատեսված դեպքերում, ընդհանուր ժողովին կարող են մասնակցել նաև 5-րդ դասարանի սովորողները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:
11. Սովորողների առաջին ընդհանուր ժողովը հրավիրվում է հաստատության տնօրենի կողմից՝ սեպտեմբեր ամսվա առաջին շաբաթվա ընթացքում:
12. Հաստատության սովորողների առաջին ընդհանուր ժողովը որոշում է կայացնում՝
 - 1) հաստատությունում աշակերտական խորհուրդ՝ սովորողների ինքնավարության գործադիր մարմին ձևավորելու մասին.
 - 2) սույն կանոնադրության հիման վրա հաստատության աշակերտական խորհրդի կանոնադրությունը և ձևավորման կարգը հաստատելու վերաբերյալ.
 - 3) աշակերտական խորհրդի թվակազմը հաստատելու վերաբերյալ.
 - 4) աշակերտական խորհրդի ձևավորման աշխատանքները համակարգող աշխատանքային խմբի կազմը (այսուհետ՝ ընտրական հանձնախումբ) հաստատելու վերաբերյալ:

13. Հաստատության սովորողների ընդհանուր ժողովը՝

- 1) հաստատում է սովորողների ինքնավարության մարմնի կանոնադրությունը և դրանում կատարում փոփոխություններ.
- 2) ի գիտություն է ընդունում հաստատության գործունեության վերաբերյալ տնօրենի ամենամյա ծրագրային ուղերձը.
- 3) քննարկում է աշակերտական խորհրդի և նրա նախագահի տարեկան հաշվետվությունները և բաց քվեարկության միջոցով տալիս է համապատասխան գնահատական (անբավարար, բավարար, լավ).
- 4) լսում է հաստատության տնօրենի մասնագիտացված կրթական աջակցությունների գծով տեղակալի կամ սովորողների դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպչի հաղորդումը՝ ուսումնական տարվա ընթացքում արտադասարանական և արտադպրոցական աշխատանքների կազմակերպման մասին.
- 5) քննարկում է սույն կանոնադրությամբ իր լիազորությունների սահմաններում նախատեսված այլ հարցեր և ընդունում համապատասխան որոշումներ, որոնց կատարումը պարտադիր է աշակերտական խորհրդի համար:

14. Սովորողների ընդհանուր ժողովը հրավիրվում է տարեկան երկու անգամից ոչ պակաս՝ աշակերտական խորհրդի կողմից: Արտահերթ ժողով կարող է հրավիրվել աշակերտական խորհրդի անդամների 1/3-ի պահանջով կամ հաստատության տնօրենի նախաձեռնությամբ:

IV. ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԸ

15. Ընտրական հանձնախումբը ձևավորվում է յուրաքանչյուր դասարանի խորհրդի կազմում չընդգրկված մեկական սովորողներից:

16. Ընտրական հանձնախումբն իր առաջին նիստում ընտրում է նախագահ: Նախագահն ընտրվում է ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Քվեարկության ձևը որոշում է հանձնախումբը:

17. Ընտրական հանձնախումբը լիազորություններն իրականացնելիս համագործակցում է հաստատության խորհրդի, մանկավարժական, ծնողական խորհուրդների և տնօրինության հետ:

18. Ընտրական հանձնախումբը՝

- 1) կազմակերպում է դասարանական խորհուրդների ընտրությունները և հաստատում դասարանական խորհուրդների կազմերը,
- 2) դասարանական խորհուրդների ընտրությունների արդյունքների հիման վրա հաստատում է հաստատության աշակերտական խորհրդի կազմը,
- 3) Կազմակերպում է աշակերտական խորհրդի նախագահի ընտրությունները:

V. ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

19. Հաստատությունում սովորողների ինքնավարության սկզբնական կառուցվածքային օղակը դասարանական ընդհանուր ժողովն է, որը ձևավորում է դասարանական խորհուրդ: Խորհուրդը կազմվում է տվյալ դասարանից ընտրված երեքից հինգ սովորողներից, մեկ տարի լիազորությունների ժամկետով: Մինչև երեք սովորողների համակազմ ունեցող դասարանի բոլոր սովորողները համարվում են աշակերտական խորհրդի անդամներ:

20. Դասարանական ընդհանուր ժողովում առավել ձայներ հավաքած դասարանական խորհրդի անդամը համարվում է դասարանական խորհրդի նախագահ: Առավելագույն հավասար ձայներ ստացած խորհրդի անդամների դեպքում՝ խորհրդի նախագահը որոշվում է ընտրական հանձնաժողովի կողմից վիճակահանությամբ:

21. Դասարանական ընդհանուր ժողովը հրավիրվում է ըստ անհրաժեշտության, սակայն ոչ պակաս, քան երկու ամիսը մեկ՝ դասղեկի, դասարանական խորհրդի, խորհրդի նախագահի, դասարանի աշակերտների 1/3-ի նախաձեռնությամբ:

22. Դասարանական ընդհանուր ժողովը հաստատում է դասարանական խորհրդի և նրա նախագահի տարեկան հաշվետվությունը:

23. Դասարանական խորհուրդը՝

- 1) նախաձեռնում և դասարանի ղեկավարի (դասղեկ) հետ կազմակերպում է դասարանի սովորողների առաջադիմությանը, առողջության ամրապնդմանն ու ֆիզիկական զարգացմանը նպաստող միջոցառումներ, մրցույթներ, նպատակային էքսկուրսիաներ, շրջագայություններ և այլն.

2) համագործակցում է աշակերտական խորհրդի հանձնախմբերի հետ՝ դասարանական և դպրոցական միջոցառումների կազմակերպման համար.

3) իրականացնում է սույն կանոնադրությունից բխող այլ լիազորություններ:

24. Դասարանական խորհրդի նախագահի լիազորությունները վաղաժամկետ կարող են դադարեցվել այլ դասարան կամ դպրոց տեղափոխվելու, կամ նրան անվստահություն հայտնելու դեպքում՝ դասարանական ժողովի մասնակիցների 2/3-ի որոշմամբ:

25. Դասարանական խորհրդի նախագահին անվստահություն հայտնելու դեպքում դասարանի ընդհանուր ժողովը լսում է նրա բացատրությունը:

26. Դասարանական խորհրդի նախագահին անվստահություն հայտնելու հարցը քննարկման է դրվում հետևյալ դեպքերում.

1) իր լիազորությունները գերազանցելու դեպքում.

2) իր պարտականությունները չկատարելու դեպքում:

VI. ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԻՆՔՆԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆԸ՝

ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

27. Աշակերտական խորհուրդը ձևավորվում է հաստատության 6-12-րդ (հիմնական դպրոցի համար՝ 6-9-րդ, ավագ դպրոցի համար՝ 10-12-րդ) դասարանների դասարանական ժողովներում՝ փակ, գաղտնի քվեարկությամբ ընտրված մինչև երկու ներկայացուցիչներից, դասարանական ժողովներից հետո՝ 10-օրյա ժամկետում, սակայն ոչ ուշ, քան մինչև տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 20-ը:

28. Աշակերտական խորհրդի նիստին, խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, կարող են մասնակցել դասղեկները:

29. Աշակերտական խորհրդի նախագահին ընտրվում է հաստատության սովորողների կողմից՝ փակ, գաղտնի քվեարկության միջոցով, ձայների պարզ մեծամասնությամբ, սակայն ոչ պակաս, քան սովորողների ընդհանուր թվի կեսից ավելիի մասնակցությամբ:

30. Աշակերտական խորհրդի նախագահի թեկնածուներ առաջադրվում են միայն աշակերտական խորհրդի անդամներից՝ տվյալ ուսումնական տարվա սեպտեմբերի 20-25-ն ընկած ժամանակահատվածում: Թեկնածուները, համաձայն ընտրական հանձնաժողովի կողմից հաստատված ժամանակացույցի, ներկայացնում են հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության իրենց ծրագրերը:
31. Ընտրության արդյունքները քվեարկությունից անմիջապես հետո ամփոփում և հայտարարում է ընտրական հանձնախումբը:
32. Աշակերտական խորհրդի նախագահն ընտրվում է մեկ ուսումնական տարի ժամկետով (նույն անձը կարող է վերընտրվել, սակայն ոչ ավելի, քան երկու անգամ):
33. Աշակերտական խորհրդի նիստերը գումարվում են առնվազն ամիսը մեկ անգամ: Արտահերթ նիստեր հրավիրվում են աշակերտական խորհրդի նախագահի, տնօրենի, տնօրենի՝ մասնագիտացված կրթական աջակցությունների գծով տեղակալի նախաձեռնությամբ և (կամ) աշակերտական խորհրդի անդամների 1/3-ի պահանջով և հաստատության սովորողների ընդհանուր ժողովի որոշմամբ:
34. Քվեարկության անցկացման կարգը (փակ կամ բաց) որոշում է աշակերտական խորհուրդը: Որոշումներն ընդունվում են ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Հավասար թվով ձայների դեպքում խորհրդի նախագահի ձայնը վճռորոշ է:
35. Աշակերտական խորհրդի նիստերը արձանագրվում և հրապարակվում են աշակերտական խորհրդի որոշման համաձայն:
36. Աշակերտական խորհրդի գործունեությունը սույն կանոնադրության համաձայն կազմակերպելու նպատակով ստեղծվում են համապատասխան մասնագիտացված հանձնախմբեր, որոնք իրենց կազմից ընտրում են հանձնախմբի համակարգող:
37. Մասնագիտացված հանձնախմբերը կազմավորվում են ըստ գործունեության բնագավառների (ուսումնադաստիարակչական, ռազմամարզական, առողջապահական, սոցիալական, մշակութային, կարգապահական, իրավական, տեղեկատվական և այլն):
38. Մասնագիտացված հանձնախմբերի պարտականություններն ու լիազորությունները սահմանվում են աշակերտական խորհրդի կողմից: Հանձնախմբերի կազմում աշակերտական խորհրդի առաջարկությամբ կարող են ընդգրկվել նաև ուսուցիչներ, ծնողներ և համապատասխան բնագավառների մասնագետներ:

VII. ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԻՐԱՎԱՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

39. Աշակերտական խորհուրդը՝

- 1) խորհրդակցական ձայնի իրավունքով մասնակցում է դպրոցի խորհրդի և մանկավարժական խորհրդի նիստերին՝ սովորողներին վերաբերող ուսուցման բովանդակության, գիտելիքների յուրացման որակի, նրանց հետ տարվող արտադասարանական և արտադպրոցական աշխատանքների կազմակերպման հարցերի քննարկումներին.
- 2) կարծիք է ներկայացնում հաստատության մանկավարժական խորհրդին՝ առանձին դեպքերում հաստատության ներքին կարգապահական կանոնները խախտելու համար սովորողի նկատմամբ կարգապահական տույժեր կիրառելու վերաբերյալ.
- 3) կարող է ստեղծել մանկապատանեկան ակումբներ և աջակցում է դրանց աշխատանքների կազմակերպմանը.
- 4) մասնակցում է համայնքին օժանդակող ծրագրերի իրականացմանը.
- 5) արձագանքում և իր իրավասությունների սահմաններում ընթացք է տալիս սովորողների անհատական և կոլեկտիվ առաջարկներին ու դիմումներին.
- 6) աշխատանքներ է տանում սովորողների կարգապահության, հաճախումների և ուսումնական առաջընթացի բարելավման ուղղությամբ.
- 7) աջակցում է հաստատության խորհրդի, մանկավարժական խորհրդի, ծնողական խորհրդի և տնօրինության կողմից սովորողներին անմիջականորեն վերաբերող այլ աշխատանքների իրականացմանը.
- 8) իրականացնում է դպրոցի և սույն կանոնադրությունից բխող այլ լիազորություններ:

40. Աշակերտական խորհուրդը առաջարկություններ է ներկայացնում հաստատության տնօրինությանը՝

- 1) հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների.
- 2) սովորողների հանգստի և ժամանցի կազմակերպման.
- 3) հաստատության և ընտանիքի կապի ամրապնդման.
- 4) դասավանդման բովանդակության, սովորողների գիտելիքների յուրացման որակի, նրանց վարքի, կարգապահության բարելավման վերաբերյալ.

41. Աշակերտական խորհուրդը հաստատության խորհրդի և խորհրդակցական մյուս մարմինների հետ համատեղ՝

- 1) մասնակցում է սովորողների արտաուսումնական, արտադպրոցական և արտադասարանական դաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպմանը.
- 2) մասնակցում է ծնողագուրկ և օգնության կարիք ունեցող երեխաների հաշվառմանը՝ նրանց նյութական և այլ օգնություն ցուցաբերելու աշխատանքների կազմակերպման և իրականացման գործընթացում.
- 3) պաշտպանում է երեխայի իրավունքները հաստատությունում.
- 4) նպաստում է դպրոցի սանիտարահիգիենիկ պայմանների պահպանմանը.
- 5) համագործակցում է դասուցելների հետ՝ դասուցելի աշխատանքային պլանով նախատեսված միջոցառումներն իրականացնելու համար:

VIII. ԱՇԱԿԵՐՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

42. Աշակերտական խորհրդի նախագահը՝

- 1) ղեկավարում է խորհրդի գործունեությունը՝ նիստերի միջև ընկած ժամանակահատվածում.
- 2) հանդիսանում է սովորողների ներկայացուցիչը հաստատության մյուս մարմինների հետ փոխհարաբերություններում.
- 3) մասնակցում է հաստատության մանկավարժական, ծնողական խորհուրդների, դպրոցի խորհրդի, տնօրինության աշխատանքներին՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով.

- 4) տարեկան հաշվետվություն է ներկայացնում սովորողների ընդհանուր ժողովին՝ աշակերտական խորհրդի և իր կատարած աշխատանքների մասին.
- 5) համակարգում է դասարանական խորհուրդների և հանձնախմբերի գործունեությունը, ապահովում է դասարանական խորհուրդների և հանձնախմբերի միջև համագործակցությունը.
- 6) սույն կանոնադրությանը համապատասխան իրականացնում է այլ լիազորություններ:

43. Աշակերտական խորհրդի նախագահի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցվում են այլ հաստատություն տեղափոխվելու, հրաժարական տալու, ինչպես նաև նրան անվստահություն հայտնելու դեպքերում:

Անվստահություն հայտնելու նախաձեռնությունը կարող է քննարկվել, եթե այն նախաձեռնվում է ընտրության իրավունք ունեցող սովորողների 1/3-ի կողմից:

44. Աշակերտական խորհրդի նախագահի անվստահության հարցը քննարկվում է սովորողների ընդհանուր ժողովում, որտեղ լսվում է նրա (նախագահի) կողմից բերվող մեկնաբանությունը հարցի կապակցությամբ:

45. Աշակերտական խորհրդի նախագահի անվստահությունը ընդունվում է հետևյալ դեպքերում.

- 1) սույն կանոնադրությունում սահմանված լիազորությունների գերազանցման դեպքում.
- 2) իր վրա դրված պարտականությունները անհարգելի պատճառներով չկատարելու համար:

46. Անվստահություն հայտնելու վերաբերյալ որոշումը ընդունվում է, եթե դրան կողմ է քվեարկել ընտրության իրավունք ունեցող սովորողների 2/3-ը:

IX. ԵԶՐԱՓՈՎԿԻՉ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

48. Աշակերտական խորհրդի անդամները, աշակերտական խորհրդի նախագահը, հանձնախմբերի անդամները, դասարանները ներկայացնող խորհուրդների անդամները իրենց հաստատության, դասարանի, սովորողների ինքնավարության մարմնի անունից հանդես գալիս պետք է պաշտպանեն իրենց հաստատության և ինքնավարության մարմնի իրավունքներն ու օրինական շահերը: